

Yönetmen: Martin Scorsese

Senaryo: Paul Schrader

Oyuncular: Rober De Niro, Jodie Foster, Harvey Keitel

1976/ABD/İngilizce/113'

Martin Scorsese, senarist Paul Schrader ve başrolde Robert De Niro, 1975 yılında Travis Bickle ile beyazperdeye tarihinin en önemli karakter çalışmalarından birini kazandırır.

Travis Bickle Vietnam Savaşı'ndan yeni dönmüştür, uykusuzluk problemiyle başa çıkabilmek için taksicilik yapmaktadır. Varoluşçuluğun tanımındaki gibi "Dünyaya aniden atılmış" haldedir. Topluma yabancıdır Travis, arayış içindedir. Topluma adapte olmaya, diğerleri gibi normal olmaya çalışır, fakat başarısız olur. Çünkü insanların dünyasında bir uzaylıdır Travis. Palantine'in reklam kampanyası merkezi, bu durumun belirgin bir sembolüdür. Şeffaf duvarları sayesinde Travis'in gözlemine tamamen açık, fakat sınırları belirgindir. Diğer insanların onu görebildiğinden habersizce etrafında dolaşır merkezin. Betsy'yi (Cybill Shepherd) keşfeder ve "Tüm bu pisliğin ortasında bir melek gibi" görüldüğünü düşünür. Betsy için sınırları delip insanların dünyasına geçer Travis ve kendi yöntemiyle iletişim kurar Betsy'yle. Bir şekilde onu etkilemeyi başarır, fakat diğer insanlarla nasıl etkileşime geçmesi gerektiğini bilmeyen bir karakterdir Travis. İkinci buluşmalarında kendisi için gayet normal olan porno sinemasına götürür Betsy'yi. Betsy'nin sinemadan kalkıp gitmesini filme değil, Betsy'nin de diğerleri gibi sıradan bir insan olmasına bağlar Travis. Kendi ötekiliğinden habersizdir.

Toplumla etkileşime geçme çabası başarısız olunca, ondan tamamen kopmayı seçer. Varoluşuna yön verecek amaçlardan yoksun kalmıştır. Betsy'yi kaybettikten sonra Iris'le (Jodie Foster) tanışır. 12 yaşında hayat kadınlığı yapan bir kızdır Iris. Travis yeni bir amaca sahiptir artık. Kendisini dışlamış ve Iris'i oyuncaklarla oynaması gereken yaşta batağa sürüklemiş toplumdan intikam alacaktır. Şehirdeki tüm pislikleri temizleyen yağmurun kendisi olacaktır Travis. Hâlbuki Iris durumundan şikâyetçi değildir, Sport'un (Harvey Keitel) yanında güvende hissetmektedir kendini. Travis ise topluma yabancı olduğundan dolayı durumu kabullenmek istemez, onun kendi doğru kavramı vardır. Topluma olan yabancılığı öfkeye dönüşmüştür artık.

Travis gibi bir karakterin yaratılmasında üç ismin büyük payı var: İlki senarist Paul Schrader. İlk özgün senaryosu olmasına rağmen, Fransız Yeni Dalgadan, özellikle de Robert Bresson'un *Pickpocket*(1956) filminden (*Pickpocket* da tıpkı Travis gibi topluma yabancılaşmış, toplumla tek etkileşimi hırsızlık yapmaktan ibaret olan bir başkaraktere sahiptir.) etkilenecek, Amerikan sinemasına yön verecek bir senaryo yazıyor. Yönetmen Martin Scorsese de atmosfer yaratmakta ve Travis'in yalnızlığını vurgulamakta çok başarılı oluyor. Kamera Travis telefonla konuşurken odağını kaybedip boş koridoru çekebiliyor mesela. Robert De Niro ise, sinema tarihinin en akılda kalıcı performanslarından birine imzasını atıyor. Travis'in çocuksu, yalnız ve boş bakan hallerini çok güçlü şekilde yansıtıyor. Özellikle ayna sahnesi sinema tarihinin en bilinen ve en çok gönderme yapılan sahnelerinin arasında yerini alıyor.

Son olarak atlanmaması gereken bir detay: Filmin müzikleri efsane film müziği bestecisi Bernard Herrmann tarafından bestelenmiştir. Filmin atmosferinin yaratılmasında Herrmann'ın müziklerinin payı çok büyük. *Taksi Şoförü*(*Taxi Driver, 1976*)'ın müzikleri Herrmann'ın kaydettiği son eseridir ve Herrmann film gösterime girmeden birkaç gün önce hayata veda etmiştir.

Harun Yörük